

Brandweer meestal binnen 8 minuten ter plekke

De woning brandt

In 1997 zijn bijna vijftigduizend branden geregistreerd. Eenderde van de branden vindt plaats in woningen. Per jaar komt dat neer op één brand per duizend woningen. Deze branden variëren van een klein brandje in een portiek dat bij aankomst van de brandweer al is geblust tot een volledig uitgebrande woning. De schade bedroeg in 1997 161,5 miljoen gulden.

Branden kunnen worden onderscheiden in binnenbranden, buitenbranden en schoorsteenbranden. Van de geregistreerde branden heeft 66 procent betrekking op buitenbranden, 4 procent op schoorsteenbranden en 30 procent op binnenbranden. Een buitenbrand wordt gedefinieerd als een brand in de open lucht waarbij in het algemeen geen gebouwen of opstallen betrokken zijn. Binnenbranden vinden plaats in of aan gebouwen.

Onder de ruim vijftienduizend binnenbranden zijn bijna achtduizend branden in woningen. Onder woningen worden hier de volgende typen woning begrepen: etagewoning, portiekflat, portiekwoning, duplexwoning, vrijstaande woning, eengezinswoning, galerijflat, hoogbouwflat en (grote) villa.

Verkeerd gebruik of defect

De meest voorkomende oorzaak van woningbranden is een defect apparaat of verkeerd gebruik van apparatuur. In 1997 is bij eengezinswoningen een defect apparaat of verkeerd gebruik van apparatuur in één op de drie branden de oorzaak en bij hoogbouwflats is dit gemiddeld bij één op de vijf branden het geval. Brandstichting is de tweede belangrijke oorzaak bij woningbranden. Bij hoogbouwflats vormt dit met 26 procent zelfs de belangrijkste oorzaak. Onvoorzichtigheid bij het roken is in bijna drie procent van de woningbranden de oorzaak.

In meer dan een kwart van de meldingen is de brand in de keuken ontstaan. In mindere mate zijn de berging of opslagruimte, de woonkamer en de slaapkamer plaatsen waar brand is ont-

staan. De meterkast, verwarmingsinstallatie, de afvallemmer en de garage vormen elk slechts één procent van de mogelijke ontstaansplekken.

Acht-minuten-norm

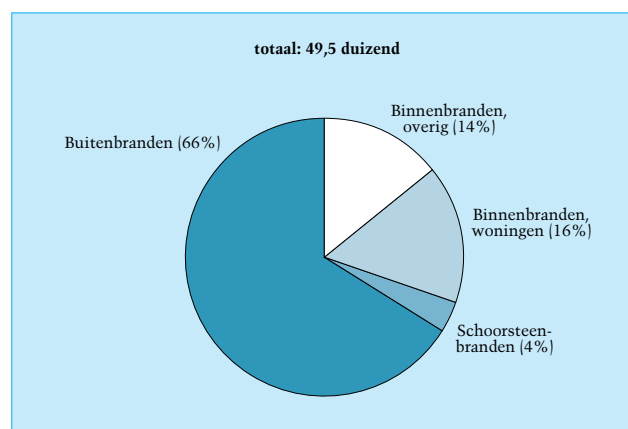
Het overgrote deel van het personeel van de gemeentelijke brandweerkorpsen bestaat uit vrijwilligers die bij een alarm hun privé- of werkomgeving moeten verlaten om zich te spoeden naar één van de ruim duizend kazernes die Nederland telt. Als richtlijn voor de opkomsttijd wordt in het *Brandbeveiligingsconcept* voor woongebouwen en woningen een norm van acht minuten gehanteerd.

In 1997 is bij zeven van de tien woningbrandmeldingen een opkomsttijd van minder dan acht minuten na de melding gerealiseerd. De opkomsttijd neemt af naarmate een gemeente meer inwoners heeft. Het snelst is de brandweer ter plekke in de drie grootste gemeenten. Dat is waarschijnlijk het gevolg van het gekazerneerd zijn van het personeel.

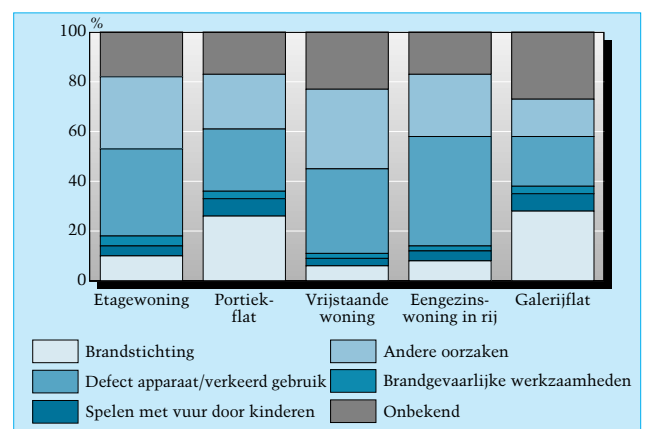
Directe schade

Een op de vijf woningen waar brand is geconstateerd heeft geen schade. Het gaat dan hoofdzakelijk om kleine brandjes direct nabij of in de woning die vaak bij aankomst van de brandweer al geblust zijn. De schade door brand, rook en bluswater wordt directe schade genoemd. In een aantal gevallen geeft de brandweer aan dat er financiële schade is geleden zonder daarbij het

Branden, 1997

Oorzaak binnenbranden naar type woning, 1997

schadebedrag te vermelden. In deze gevallen wordt het schadebedrag door het CBS geschat.

Het grootste schadebedrag bij de 6,5 duizend woningbranden met schade in 1997 komt voor bij eengezinswoningen: ruim eenderde van het totale schadebedrag van 161,5 miljoen gulden. De categorie vrijstaande woningen heeft een aandeel in de totale schade van iets minder dan eenderde. De gemiddelde schade per woning met brandschade bedraagt bijna 25 duizend gulden. Per woning van de gehele woningvoorraad is het schadebedrag 25 gulden.

Doden en gewonden

In 1997 waren 38 doden te betreuren als gevolg van woningbranden. Dit is iets meer dan de helft van het totaal aantal doden bij alle branden. Het aantal dodelijke slachtoffers per duizend woningbranden varieerde tussen 1990 en 1997 van negen in 1990 tot bijna vijf in 1997. In 1997 vielen elf dodelijke slachtoffers in eengezinswoningen in rij, acht in een etagewoning en zeven in een portiekflat zonder doorgekoppeld balkon. In de jaren 1990-1997 varieerde het aantal doden bij branden in woningen van 38 tot 60. Het aantal gewonden bij branden in woningen varieerde in dezelfde periode van 390 (1990) tot 725 (1997). Een gewonde is

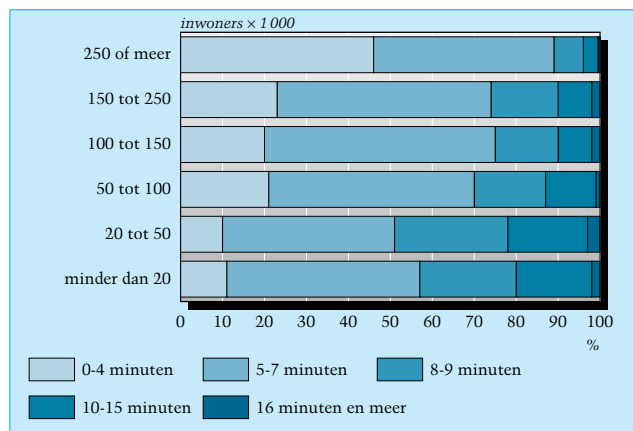
een persoon die tengevolge van de brand vóór of tijdens de werkzaamheden van de brandweer naar een ziekenhuis wordt getransporteerd voor opname of poliklinische behandeling. Het aantal gewonden per duizend woningbranden varieert van 59 in 1990 tot 92 in 1997. In dit laatste jaar vielen 290 gewonden in een eengezinswoning (40 procent) en 135 gewonden in een etagewoning (18 procent).

Brandstadia

De brandweer kan in het rapport aangeven wat het stadium van de woningbrand is geweest bij melding, bij aankomst en als maximale omvang. De stadia variëren hierbij van het voorwerp waar vanuit de brand is ontstaan tot en met uitbreiding van de brand naar naastgelegen percelen.

Bij melding is 55 procent van de brand beperkt tot het ontstaansvoorwerp en 41 procent tot de ontstaansruimte. Bij aankomst van de brandweer zijn deze percentages respectievelijk 48 procent en 46 procent. Daarbij heeft de brand relatief gezien ook zijn maximale stadium bereikt. Toch heeft de brand bij ruim driehonderd meldingen in de hele woning gewoed en is in bijna honderd meldingen overgeslagen naar belendende percelen.

Opkomsttijd brandweer naar gemeentegrootte, 1997

Schoorsteenbrand

Een aparte brandcategorie vormt de schoorsteenbrand. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen woningen of andere objecten, maar een schoorsteenbrand betreft meestal een woning. In 1997 zijn bijna 1,8 duizend schoorsteenbranden gerapporteerd. Hiervan leidde bijna de helft tot schade met een totale waarde van 3,7 miljoen gulden. Opvallend is dat het aantal schoorsteenbranden per 100 duizend inwoners toeneemt naarmate de gemeentegrootte afneemt. In gemeenten met minder dan 20 duizend inwoners komen per 100 duizend inwoners zes maal zoveel schoorsteenbranden voor als in de steden met 250 duizend inwoners.

Peter Spaans, Bill Swaager